

Висновки і перспективи подальших досліджень. На підставі вивчення нормативно-правових документів (законів, положень та ін.), можемо зробити висновок, що заклади інтернатного типу відіграють велику роль у розв'язанні важливого державного завдання – формуванні гармонійно розвиненої особистості, підготовці вихованців до самостійного життя і праці, створенні належних умов для їх соціального захисту. Неухильне дотримання норм законодавства дозволить забезпечити максимально високий рівень їх діяльності незалежно від типу, спрямованості та форми власності закладів інтернатного типу.

Разом з тим вважаємо, що перспективним напрямом

подальших наукових досліджень стане ретельне вивчення діяльності освітніх закладів цього типу в історичному та регіональному аспекті. Назріла потреба конструктивно-критичного і творчого осмислення позитивного досвіду минулого з організації діяльності закладів інтернатного типу, що збагатить сучасну педагогіку новими фактами й теоретичними положеннями. Об'єктивний історико-педагогічний аналіз їх розвитку та подальше творче використання результатів з урахуванням нових вимог і можливостей держави дадуть змогу якісно оновити й удосконалити організацію діяльності сучасних закладів інтернатного типу.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. - Київ: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Закон України Про дошкільну освіту Верховна Рада України; Закон від 11.07.2001 № 2628-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14/paran33#n33>
3. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність Верховна Рада України; Закон від 26.11.2015 № 848-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19/paran878#n878>
4. Закон України Про освіту Верховна Рада України; Закон від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Покась В.П. Зміна філософської парадигми управління навчально-виховним процесом інтернатних закладів освіти України: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук (09.00.10 — філософія освіти) / Віталій Петрович Покась. – Київ, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/4779/1/Pokas.pdf>
6. Про загальну середню освіту Верховна Рада України; Закон від 13.05.1999 № 651-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
7. Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та [...] МОНмолодьспорту України, Мінсоцполітики України; Наказ, Положення від 10.09.2012 № 995/557 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1629-12>
8. Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення, Перелік від 27.08.2010 № 778 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/778-2010-%D0%BF>

Реформирование образования в Украине вызывает необходимость модернизации системы образования, в том числе и интернатных учреждений, деятельность которых регламентируется законами и положениями. Оптимизация деятельности интернатных учреждений образования на современном этапе возможна только на основе тщательного соблюдения норм украинского законодательства. К учреждениям интернатного типа относятся учреждения с круглосуточным пребыванием детей, созданным с целью их проживания, развития, воспитания, образования, профессиональной ориентации, подготовки к самостоятельной жизни. В статье осуществлен анализ отдельных нормативно-правовых документов, в том числе и нового Закона Украины «Об образовании», с целью определения сущности, типологии, направлений деятельности учреждений интернатного типа в Украине.

Ключевые слова: учебное заведение, школа-интернат, законодательство, Украина.

The reform of Ukrainian educational sector causes the educational system modernization, including residential institutions, whose activities are regulated by laws and regulations. Optimization functioning the boarding educational institutions at the present stage is possible only on the basis of the strict observance of the norms of Ukrainian legislation. There are such residential institutions as establishments with a 24-hour stay of children, created for the purpose of their residence, development, education, professional orientation, preparation for independent life. The article deals with certain legal documents, including the new Law of Ukraine «About Education». The aim of analysis is determining the essence, typology, directions of residential institutions' activity. In Ukraine the following types of institutions are functioning: orphanage (provides development, education, training and social adaptation of orphans and children deprived of parental care, pre-school and school age); a comprehensive boarding school (providing education, training and social adaptation of children-orphans and children deprived of parental care); specialized institutions (specialized arts school (boarding school), the boarding school of a sports profile, scientific boarding school (II-III or III degree scientific profile); special schools (schools for children requiring correction of physical and/or mental development), sanatorium schools with a corresponding profile for children in need of prolonged treatment, social rehabilitation schools for children who, according to the court decision, require special conditions of education, educational and rehabilitation centers for children with special educational needs, caused by complicated developmental disorders). These residential institutions of education may be created for public and private funds and funds of territorial communities, operate on one and several levels of general secondary education.

Key words: educational establishment, boarding school, legislation.

УДК 37.013:340(477.87+436::439)=161.2(045)

Човрій Софія Юліївна,
старший викладач,

Мукачівський державний університет, м.Мукачево

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЗАКАРПАТТЯ В КОНТЕКСТІ ОСВІТЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА АВСТРО-УГОРЩИНИ

Статтю присвячено вивченню основних тенденцій розвитку професійної педагогічної освіти Закарпаття на основі системних освітніх трансформацій другої половини XIX – початку XX століття. У досліджуваній період Закарпаття перебувало в складі Угорщини, яка в 1867 році внаслідок укладеного договору про врегулювання державно-правових відносин між Австрією та Угорщиною увійшла до складу Австро-Угорської монархії. Означений період у Закарпатті характеризується становленням і розвитком закладів, що здійснювали підготовку вчителів для початкових шкіл. Особлива увага звертається на аналіз нормативно-правових документів, які регламентували розвиток педагогічної освіти краю.

Ключові слова: педагогічна освіта, Закарпаття, Австро-Угорщина, освітні закони.

Постановка проблеми. Реформування сучасної професійної педагогічної освіти України неможливе без ґрунтовного вивчення, переосмислення та творчого використання історичного досвіду минулого. Встановлення концептуальної наступності між історико-педагогічною спадщиною та сучасними підходами до удосконалення системи педагогічної освіти дасть можливість актуалізувати досвід діяльності закладів, що здійснювали підготовку вчителів для початкових шкіл Закарпаття досліджуваного періоду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історія розвитку освіти Закарпаття знайшла відображення у наукових розвідках: В. Гомонная, А. Ігната, М. Кляп, П.-Р. Магочія, М. Талапканича, В. Росула, П. Стрічка, Ч. Фединець, О. Фізеші, В. Химинця та ін. Їхні дослідження в переважній більшості стосуються історичних аспектів розвитку системи освіти різних історичних періодів або педагогічних проблем загальної середньої освіти.

Генезу професійно-педагогічної підготовки вчителя в Закарпатті відображено у працях: В. Гомоннай «Антологія педагогічної думки Закарпаття (XIX – XX ст.)» (1992 р.); В. Гомоннай, В. Росул, М. Талапканич «Школа та освіта Закарпаття» (1997 р.); В. Гомоннай, В. Росул, П. Ходанич «Педагогічна освіта на Закарпатті» (2003 р.); В. Химинець, П. Стрічок, Б. Качур, М. Талапканич «Освіта Закарпаття» (2009 р.); Ш. Дравіцкі «Tanítóképzés Szabolcs megyében» (2005 р.); О. Богів «Становлення та розвиток педагогічної освіти на Закарпатті (друга половина XVIII ст. – перша половина XX ст.)» (2014 р.). Питання щодо освітніх документів, які регламентували діяльність учительських семінарій Закарпаття другої половини XIX – початку XX століття, не було предметом системного вивчення.

Мета статті: здійснити ретроспективний аналіз освітніх документів Австро-Угорського періоду, які регламентували діяльність педагогічних закладів Закарпаття.

Результати дослідження. У другій половині XIX – на початку XX століття Закарпаття продовжувало перебувати у складі Угорщини, яка в 1867 році внаслідок укладеного договору про врегулювання державно-правових відносин між Австрією та Угорщиною увійшла до складу Австро-Угорщини. Двоєдина (дуалістична) монархія складалася з двох держав – Австрійської імперії та Угорського королівства з двома урядами, двома парламентами, з двома різними адміністративними системами управління. На чолі Австро-Угорської монархії стояв австрійський імператор з династії Габсбургів, який одночасно мав титул короля Угорщини.

Назріла необхідність приведення всієї системи освіти Угорщини у відповідність до потреб суспільства. Парламент прийняв новий освітній закон, який увійшов в історію як Закон XXXVIII 1868 р. або як Закон Йозефа Етвеша (Eötvös József) – міністра релігії та народної освіти Угорщини. Закон забезпечив проведення реформування педагогічної освіти. Документ складався з дев'яти розділів: «I. Про обов'язковість освіти та право вибору навчального закладу», «II. Типи закладів народної освіти та порядок їх заснування і функціонування», «III. Про церковні заклади народної освіти», «IV. Про приватні та громадські заклади народної освіти», «V. Про муніципальні заклади народної освіти», «VI. Про державні заклади народної освіти», «VII. Про педагогічні заклади», «VIII. Про органи управління народною освітою», «IX. Про вчителів» [10].

Сьомий розділ Закону XXXVIII (§ 81 – § 115) регламентував питання підготовки вчителів та встановлення їх фахової кваліфікації [10, с. 266-269]. Згідно Закону, вчительські семінарії стали самостійними спеціальними навчальними закладами. Закон надавав право відкривати і утримувати вчительські семінарії церквам (§ 13) [10, с. 223-224] і, навіть, приватним особам (§ 16) [10, с. 228], за умови, що навчальні заклади будуть відповідати розробленим державою критеріям. Освітній закон передбачав підвищення фахової підготовки педагогічних кадрів. Особлива увага приділялася посиленню практичної підготовки майбутніх учителів. Чітко вказано, що кожний педагогічний освітній заклад

має мати базову школу для проходження семінаристами педагогічної практики (§ 82) [10, с. 266], два хольди (тут: міра площі в Угорщині, дорівнює 0,432 га – *Човрій С.Ю.*) прилеглої території для практичної підготовки із землеробства, садівництва, виноградарства (§ 83) [10, с. 266] та бібліотеку, яка б забезпечувала відповідною літературою викладачів та студентів (§ 96) [10, с. 267].

Визначено термін навчання у педагогічному освітньому закладі – три роки (§ 87) [10, с. 266]. Упродовж навчання в закладі педагогічної освіти обов'язковим було засвоєння таких предметів: релігія і етика; педагогіка; методика викладання; географія (загальна, вітчизняна); історія (загальна, вітчизняна); рідна мова; угорська мова; німецька мова; природничі науки та використання їх надбань у сільському господарстві та промисловості; економіка, економічна та садівницька практика; основи вітчизняного правознавства; математика і геометрія; спів і музика (гра на музичних інструментах: скрипка, фортепіано); каліграфія і малювання; методика фізичного виховання; педагогічна практика (§ 88) [10, с. 266-267]. У Законі вказано, що навчальний план, затверджений міністром релігії та народної освіти Угорщини, визначає перелік навчальних предметів, які вивчаються у закладі освіти, послідовність їх вивчення та кількість годин, що відводяться на вивчення кожного з них за роками навчання, тижневу кількість годин (§ 89) [10, с. 267].

Закон визначав штатний розпис педагогічного закладу: директор, не менше двох викладачів, один помічник викладача, вчитель базової школи (§ 84) [10, с. 266]. Були встановлені оклади педагогів. Зокрема, викладач отримував 1000 форинтів (тут: грошова одиниця Угорщини – *Човрій С.Ю.*) і додатково 100 форинтів як компенсацію за оренду житла; директор – до суми 1100 форинтів додатково отримував 200 форинтів за виконання посадових обов'язків. Помічнику вчителя призначалась заробітна платня в розмірі 450 форинтів і можливість проживання в службовому помешканні при навчальному закладі із забезпеченням опалення та харчування. Оклад вчителя базової школи становив 700 форинтів без додаткових доплат на проживання (§ 85) [10, с. 266].

У § 86 висвітлено умови прийому до педагогічного навчального закладу, а саме: право вступу до семінарії мають фізично здорові, відповідно підготовлені кандидати, яким виповнилося 15 років; рівень відповідної підготовки встановлюватиметься на основі свідчення або вступних випробувань з предметів (рідна мова, математика, географія, історія), що вивчаються у 4 нижчих класах гімназій, реальних (тут: навчальні заклади, в яких віддавалася перевага природничим і точним наукам – *Човрій С.Ю.*) або горожанських (тут: навчальні заклади, в яких діти ремісників, торгівців, службовців отримували загальну освіту та практичну підготовку за певним фахом). Горожанські школи мали 6-річний курс навчання для хлопців та 4-річний – для дівчат. У горожанські школи приймали учнів по закінченні 4-х класів початкової школи [10, с. 264.] шкіл [10, с. 266]. У §§ 101-105 визначено вимоги до перевірених та випускних іспитів [1, с. 268], у §§ 106-115 – вимоги до жіночих учительських семінарій [10, с. 268-269], у § 95 – обов'язки директора [10, с. 267] тощо. Згідно з § 133 Закону XXXVIII на посаду вчителя могли претендувати тільки ті особи, які мали диплом про завершення вчительської семінарії. Якщо на час прийняття Закону вчитель вже працював, але не отримав відповідної освіти, то під час канікулу він був зобов'язаний підвищити свій фаховий рівень на курсах, які організовували при вчительських семінаріях [10, с. 271]. Учителі призначалися на посаду пожиттєво. Причинами звільнення могли бути (§ 138): суттєва професійна недбалість, аморальна поведінка, скоєння злочину [10, с. 274].

Закон XXXVIII від 5 грудня 1868 р. через створення учительських семінарій вводить категорію кваліфікованих вчителів, які покликані були фахово вирішувати питання навчання і виховання молоді у народних школах. Прийняття Закону XXXVIII 1868 р. в історії розвитку освіти і шкільництва Угорщини та Закарпаття відіграло суттєву роль, оскільки сприяв упровадженню обов'язкової початкової освіти, регламентував роботу вчительських

семінарії, визначав права й обов'язки учителів, їх заробітну плату тощо. У Закарпатті в досліджуваній нами період діяла Ужгородська королівська греко-католицька півце-учительська семінарія. Згідно Закону XXXVIII 1868 р. термін навчання в семінаріях 1872 р. продовжено до трьох років [9, с. 46].

У 1869 р. на основі Закону XXXVIII було затверджено перший навчальний план для вчительських семінарій, який залишався в дії до 1877 р. Тижневе навантаження за навчальним планом для чоловічих семінарій залежало від року навчання, а саме: 1-й рік навчання – 30 годин, 2-й – 31 година, 3-й – 32 години; разом – 93 години, з яких на педагогічні предмети та практику припадало 13 годин; на предмети гуманітарної та суспільствознавчої підготовки – 27 годин; на предмети математично-природничої підготовки – 18 годин; на предмети художньо-естетичного циклу та фізичну підготовку – 29 годин; на релігію та етику – 6 годин [4, с. 5]. Тижневе навантаження за навчальним планом для жіночих семінарій також диференціювалося в залежності від року навчання: 1-й рік навчання – 30 годин, 2-й – 31 година, 3-й – 31 година; разом – 92 години, з яких на педагогічні предмети та практику припадало 13 годин; на предмети гуманітарної та суспільствознавчої підготовки – 27 годин; на предмети математично-природничої підготовки – 22 години; на предмети художньо-естетичного циклу та фізичну підготовку – 24 години; на релігію та етику – 6 годин [4, с. 17].

У 1877 р. було затверджено другий навчальний план для вчительських семінарій. Тижневе навантаження, у порівнянні з першим навчальним планом, суттєво не змінилося: 1-й рік навчання – 31 година, 2-й – 32 години, 3-й – 33 години; разом – 96 годин, з яких на педагогічні предмети та практику припадало 13 годин; на предмети гуманітарної та суспільствознавчої підготовки – 27 годин; на предмети математично-природничої підготовки – 21 година; на предмети художньо-естетичного циклу та фізичну підготовку – 29 годин; на релігію та етику – 6 годин [11, с. 517]. У чоловічих семінаріях до навчального плану ввели нову дисципліну – домашнє виробництво, а в жіночих – ручну працю, на вивчення яких навчальним планом передбачалося додаткові 2 години щотижнево для кожного класу [11, с. 516-517].

Розпорядженнями міністра релігії та народної освіти Угорщини 1881 р. за № 655 та № 15369 термін навчання в учительській семінарії змінився з трирічного на чотирирічний [12, с. 82]. Одночасно розпорядженнями міністра релігії та народної освіти Угорщини за № 20364 від 26 серпня 1881 р. для жіночих учительських семінарій [1], а потім – за № 3998 від 6 лютого 1882 р. для чоловічих учительських семінарій [2], були затверджені нові навчальні плани.

Разом з тим, термін навчання в Ужгородській королівській греко-католицькій півце-учительській семінарії стає чотирирічним тільки в 1899 р. [5, с. 34; 6]. Діяльність семінарії давала змогу поступово вирішувати питання підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів для народних шкіл краю, але кількість дипломованих учителів була явно недостатньою, що спонукало до

відкриття в 1902 р. в Ужгороді жіночої учительської семінарії (Розпорядження міністра релігії та народної освіти Угорщини № 90376/1902) [7, с. 5]. До 1 вересня 1912 р. термін навчання в семінарії становив два роки і набір студентів здійснювався кожний другий рік, а пізніше – чотири роки [8, с. 7]. У семінарії здебільшого навчались дівчата із сімей священнослужителів. Обидві ужгородські учительські семінарії належали Мукачівській греко-католицькій єпархії і підпорядковувалися як єпископу, так і безпосередньо Міністерству релігії та народної освіти Угорщини.

Нестача педагогічних кадрів на Закарпатті на початку ХХ століття сприяла відкриттю в Мукачеві державної вчительської семінарії [3, с. 11]. Новий навчальний заклад отримав назву «Мукачівська угорська королівська державна народошкільна вчительська семінарія» (Munkácsi Magyar Királyi Állami Elemi Népiszkolai Tanítóképző-Intézet). Перший навчальний рік семінарії співпав із початком Першої світової війни. Навчальний процес в учительській семінарії було організовано відповідно до навчального плану і рекомендацій, затверджених міністром релігії та народної освіти Угорщини в 1911 р. [13]. Під час Першої світової війни навчально-виховний процес у всіх трьох педагогічних закладах Закарпаття не припинявся. Проте проходив з непередбачуваними перервами.

Розпад Австро-Угорської імперії припадає на кінець Першої світової війни (1914–1918 рр.). За Сен-Жерменським мирним договором з Австрією від 10 вересня 1919 року припинила своє існування колишня Австро-Угорщина. Згідно Трианонського мирного договору з Угорщиною, підписаного 4 червня 1920 року, Закарпаття було включено до складу Чехословаччини, що призвело не тільки до змін у суспільно-політичному та соціально-економічному житті, але й визначило стратегію підготовки вчителів як складової державної освітньої політики нового державного утворення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, період другої половини ХІХ – початку ХХ століття в Закарпатті характеризується становленням і розвитком закладів, що здійснювали підготовку вчителів для початкових шкіл. У досліджуваній період у краї функціонували три заклади професійної педагогічної освіти, зокрема дві учительські семінарії в м. Ужгород (чоловіча і жіноча), які належали Мукачівській греко-католицькій єпархії та державна учительська семінарія, відкрита в м. Мукачеві в 1914 р. Однак, на початку ХХ століття в Закарпатті критично не вистачало педагогічних кадрів.

Діяльність закладів професійної педагогічної освіти на Закарпатті Австро-Угорського періоду визначалася нормативно-правовими документами, які регламентували терміни навчання в учительських семінаріях, їх організацію та управління, зміст підготовки педагогічних кадрів тощо. Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є вивчення змісту та дидактичної системи фахової підготовки вчителів у Закарпатті в контексті історичних змін.

Список використаних джерел

1. A m. kir. állami elemi tanítónöképzédek tanterve. Kiadott a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minister 1881. évi augusztus hó 26-án, 20364. sz. a. kelt rendeletéből. – Budapest : Nyomatott a Magyar Királyi Egyetemi Könyvnyomdában, 1888. – 15. o.
2. A magyar királyi állami elemi tanítóképezdek tanterve. Kiadott a vallás- és közoktatás m. kir. minister 1882-ik évi február hó 6-án 3998. sz. a. kelt rendeletéből. – Budapest : Nyomatott a Magyar Királyi Egyetemi Könyvnyomdában, 1890. – 15. o.
3. A Munkácsi M. Kir. Állami Elemi Népiszkolai Tanítóképző-Intézet I. értesítője az 1914-15. iskolai év. / szerk. Szondi János, igazgató. – Munkács : Grósz testvérek Könyvsajtója, 1915. – 63. o.
4. A tanítóképezde szervezete az 1868-ki XXXVIII. t. cz. értelmében. – Buda : A Magyar Kir. Egyetem Nyomdája, 1870. – 28. o.
5. Az Ungvári Kir. Gör. Szerk. Kath. Éneklész-Tanítóképezde értesítője az 1898-99. Tanévről / közli: Kaminszky Géza, igazgató. – Ungvár : Nyomatott a «Sz. Bazil-társulat» Könyvnyomdájában. – 1899. – 103. o.
6. Az Ungvári Királyi Gör. Szerk. Kath. Éneklész-Tanítóképzőintézet értesítője az 1899-1900. tanévről / közli: Kaminszky Géza, igazgató. – Ungvár : Nyomatott a «Sz. Bazil-társulat» Könyvnyomdájában. – 1900. – 152. o.
7. Az Ungvári Gör. Kat. Leányliceum-Tanítóképző Intézet és vele kapcsolatos Gyakorló Népiszkola évkönyve az 1938-39. iskolai évről. Az intézet fennállásának 37-ik évében / összeállította: Csurgovich György, mb. igazgató. – Ungvár : Unio-Miravcsik Gy. Könyvnyomdája, é. n. – 88. o.
8. Az Ungvári Gör. Kat. Leányliceum, Tanítóképző-Intézet és vele kapcsolatos Gyakorló-Népiszkola évkönyve az 1941-42. iskolai évről. Az intézet fennállásának 40. Évében / összeállította: Csurgovich György, mb. igazgató. – Ungvár : Nyomatott az «UNIO» Könyvnyomdában, é. n. – 91. o.

9. Kaminszky, Géza. Emlék-album az Ungvári Kir. Gör. Kath. Éneklész-Tanítóképzede 100 éves fennállásának jubileumára 1893-94-ik tanévben / Géza Kaminszky. – Ungvár : Jäger Bertalan Könyvnyomdája és Könyvkötészete, 1894. – 163. o.

10. Klamarik, János. A magyarországi középiskolák újabb szervezete történeti megvilágítással / János Klamarik // A magyarországi népoktatásügy, kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közigazgatása / Lévay Ferencz, Dr. Morlin Emil, Szuppán Vilmos (szerk.). – Budapest : Eggenberger-féle Könyvkereskedés (Hoffmann és Molnár), 1893. – 906. o.

11. Magyarországi Rendeleték Tára. Tizenegyedik folyam. 1877. Hivatalos kiadás. – Budapest : A Pesti Könyvnyomda-Részvény-Társaság tulajdona, 1877. – 900. o.

12. Szakál, János. A magyar tanítóképzés története / János Szakál. – Budapest : Hollósy János Könyvnyomtató, 1934. – 147. o.

13. Tanterv és Tantervi Utasítások az állami elemi iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. Kiadatott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1911. évi június hó 30-án, 78000. sz. a. kelt rendeletével. – Budapest : M. Kir. Tudományegyetemi Nyomda, 1911. – 172. o.

Статья посвящена изучению основных тенденций развития профессионального педагогического образования Закарпаття на фоне системных образовательных трансформаций второй половины XIX – начала XX века. В исследуемый период Закарпатье находилось в составе Венгрии, которая в 1867 году в результате заключенного договора об урегулировании государственно-правовых отношений между Австрией и Венгрией вошла в состав Австро-Венгерской монархии. Указанный период в Закарпатье характеризуется становлением и развитием заведений, осуществлявших подготовку учителей для начальных школ. Особое внимание обращается на анализ нормативно-правовых документов, регламентирующих развитие педагогического образования края.

Ключевые слова: педагогическое образование, Закарпатье, Австро-Венгрия, образовательные законы.

The history of the development of education in Transcarpathia was studied by the following researchers in their scientific works: Ch. Fedynets, O. Fizeshi, V. Homonnay, A. Ignat, M. Klyap, P.-R. Mahochiy, V. Rosul, P. Strichyk, M. Talapkanych, etc. The available researches on the history of the development of education and schooling in Transcarpathia mostly deal with the historical aspects of the development of the educational system of different historical periods or with pedagogical issues of general secondary education. The conducted analysis of scientific works leads one to the conclusion that modern pedagogical science has not yet comprehensively revealed the establishment and development of professional pedagogical education in Transcarpathia. In the period under research, Transcarpathia was part of Hungary that became part of the Austrian-Hungarian monarchy in 1867 after the conclusion of a treaty to regulate state and legal relations between Austria and Hungary. This period in Transcarpathia is characterized by the establishment and development of institutions training teachers for primary schools. The region had three institutions of professional pedagogical education, namely two teacher-training seminaries in Uzhhorod (for boys and girls) that belonged to Mukachevo Greek-Catholic eparchy and a state teacher-training seminary that was opened in Mukachevo in 1914. The perspectives of scientific researchers include the study of the content and the didactic system of professional training of teachers in the specified period.

Key words: pedagogical education, Transcarpathia, Austria-Hungary, educational laws.